

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa B. Z. i T. Z.

przeciwko "S." S.A. w T.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 sierpnia 2017 r., sygn. akt I ACa (...), I ACz (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę
5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie B. Z. i T. Z. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 sierpnia 2017 r., oddalającego ich apelację od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 21 września 2016 r., którym oddalone zostało powództwo przeciwegekucyjne powodów. Powodowie domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym w dniu 12 lipca 2002 r. przez Sąd Okręgowy w G., w sprawie o sygn. akt IX GNc (...), który ostatecznie (po rozpatrzeniu zarzutów) został wyrokiem z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie o sygn. akt IX GC (...) utrzymany w mocy do kwoty 479 039,84 zł z ustawowymi odsetkami od szczegółowo wskazanych kwot i dat oraz kosztami procesu. Twierdzili, że postępowanie

proceedzi przeciwko nim nowy wierzyciel, nie dysponujacy wydana na jego rzecz klauzula wykonalnosci, czynnosci nie byly podejmowane przez ponad rok, a roszczenie odsetkowe sie przedawnilo.

Na podstawie nakazu, wnioskiem z 30 maja 2003 r. wierzycielka: F. SA w T. wniosla o udzielenie zabezpieczenia, a nastepnie - po uzyskaniu klauzuli wykonalnosci z dnia 1 sierpnia 2005 r. - o przekształcenie toczacego sie postepowania zabezpieczajacego w postepowanie egzekucyjne i skierowanie go do przedmiotow zabezpieczenia. Pismem z 17 sierpnia 2015 r. pozwana S. SA w T. poinformowala komornika o zmianie swej firmy po czym wniosla o wszczęcie i prowadzenia egzekucji z nieruchomosci powodow. Sad pierwszej instancji doszedl do przekonania, ze w sprawie nie nastapil przelew wierzytelnosci ani przejecie dlugu, będaace zdarzeniami prawnymi, na podstawie ktorych dluznik egzekwowany moze na mocy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wytoczyc powodzstwo o pozbawienie tytulu wykonawczego wykonalnosci. Ustalil, ze pozwana, pomimo zmiany swojego oznaczenia, jest wciaz ta sama osoba prawną, na rzecz ktorej wydano tytul wykonawczy. Stwierdzil, ze egzekwowane roszczenie nie uleglo przedawnieniu, nie dopatrzyl sie bezczynnosci wierzyciela i uznal ostatecznie, ze powodowie nie wykazali wystapienia przeslanek z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Stanowisko to podzielim Sad drugiej instancji, ktory odniosl sie do zgloszonego przez powodow zarzutu sprzecznosci prowadzonej przeciwko nim egzekucji z zasadami wspolzycia spolecznego i wyjasnil, ze powodowie nie wskazali nawet, jaka zasada mialaby zostac naruszona, skoro pozwana prowadzi postepowanie egzekucyjne w zakresie naleznych jej wierzytelnosci na podstawie prawidlowego tytulu wykonawczego.

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili naruszenie prawa materialnego przez bladna wykladnie art. 5 k.c., a jako naruszony przepis postepowania wskazali art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Wnieśli o uchylenie zaskarzonego wyroku Sadu Apelacyjnego w calosci oraz wyroku Sadu Okregowego w C. i przekazanie sprawy temu Sadowi Okregowemu do ponownego rozpoznania, a takze o zasądzienie od pozwanej spolki kosztow postepowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skarge kasacyjna pozwana wniosla o odmowe jej przyjecia do rozpoznania, wzglednie o jej oddalenie w calosci i - w obydwu przypadkach -

o zasądzenie od powodów solidarnie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, stanowiącego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi przesłanką przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Przedstawili do rozstrzygnięcia - jako istotne - zagadnienie prawne: „czy klauzula generalna zasady współżycia społecznego, zawarta w art. 5 k.c. powinna być brana przez Sąd orzekający z urzędu, czy też, na wniosek strony, która to strona miałaby obowiązek sprecyzowania i uzasadnienia tej klauzuli generalnej”.

Ponadto wskazali na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w zakresie wyjaśnienia „czy przepis art. 5 k.c. może stanowić samoistną podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego (opozycyjnego), to jest czy przewidziana w art. 5 k.c. klauzula generalna - zasady współżycia społecznego pozwala na wyjątkową odmowę udzielenia ochrony prawnej, jeżeli wymagają tego zasady współżycia społecznego.”

Sprecyzowanie zagadnienia prawnego wymaga przywołania przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Niezbędne jest przedstawienie poważnych, abstrakcyjnie

ujętych wątpliwości co do określonego przepisu lub zespołu przepisów, potwierdzających, że przepis ten nie podlega jednoznacznej wykładni, a takiej wymaga. Przede wszystkim jednak okoliczności sprawy muszą wskazywać na potrzebę rozstrzygnięcia tego zagadnienia jako przesłanki wyrokowania w sprawie. Tych kryteriów nie spełnia zagadnienie, które wskazali powodowie. Kwestia podnoszona przez skarżących została już rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu cytowanym przez skarżących i pogląd ten jest utrwalony (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 1955 r., II CZ 54/54, OSNCK 1956/2/38). Zgodnie z nim norma art. 3 p.o.p.c. (obecnie art. 5 k.c.) jako przepis prawa materialnego powinna być wzięta pod rozważę z urzędu przy każdym rozstrzygnięciu sprawy.

Przechodząc do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie stwierdzić należy, że występuje ona wówczas, gdy znaczenie określonego przepisu powoduje istotne wątpliwości lub różnice zdań w orzecznictwie, mające znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2018 r., I CSK 685/17, LEX nr 2486160). W wypadku rozbieżności w wykładni przepisów konieczne jest przytoczenie i przeanalizowanie przykładów z orzecznictwa i wypowiedzi doktryny w celu sprecyzowania źródła tych wątpliwości. Potrzeba wykładni przepisów prawa nie zachodzi, jeśli określone zagadnienie zostało już należycie wyłożone, a rozbieżności orzecznicze należą do przeszłości, jak to ma miejsce w wypadku oceny, czy przesłanki uzasadniające zastosowanie art. 5 k.c. mogą stanowić podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego. Pogląd dopuszczający taką możliwość w ramach podstawy z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (wówczas art. 573 § 1 pkt 2 d.k.p.c.) i to w szczególnych okolicznościach, wyrażony został w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1955 r. (IV CR 395/55, OSN 1956/2/39), jednak później, od końca lat 90-tych XX w. ukształtował się jednolity i konsekwentnie uznawany pogląd, zgodnie z którym przepis art. 5 k.c. nie może być samodzielną podstawą powództwa opozycyjnego, gdyż nie może doprowadzić do trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999 r., II CKN 151/98, OSNC 1999/7-8/134 czy z

dnia 9 lutego 1999 r., I CKN 838/98, niepubl.). Orzeczenia przywołane przez skarżących nie przystają do istoty problemu.

Skoro wymienione przez skarżących podstawy przyjęcia ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodziły, a okoliczności sprawy nie wskazywały, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., należało odmówić przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

jw